

Arhimandrit Dionisios ANTHOPOULOS

„POVESTEȘTE CE A FĂCUT SFÂNTUL PENTRU TINE...”

Viața și minunile Sfântului Luca Doctorul,
Arhiepiscopul Simferopolului

Traducere din limba greacă
Pr. Petru SIDOREAC

Carte tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului
TEOFAN
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

Mitropolia Moldovei și Bucovinei
Editura DOXOLOGIA
2009

Traducere după originalul

„Διηγου όσα εκοιησε σοι ο Άγιος...”

Βίος και θαύματα του Αγίου Λουκά,

Αρχιεπισκόπου Συμφερουπόλεως του ιατρού

Του Αρχιμανδρίτου Διονυσίου Ανθοπούγου

Ιερά Μονή Παναγίας Δοβρά

Εδιτiα I – 2005, Type Press – Nea Nikomideia Imathias

© Pentru ediția în limba greacă 2005, Μονή Παναγίας Δοβρά

© Pentru ediția în limba română 2009

Mitropolia Moldovei și Bucovinei, Editura DOXOLOGIA

ISBN: 978-606-92197-7-5

CUPRINS

Introducerea traducătorului	7
Prolog	11
Scurtă introducere	13
Viața Sfântului Luca	17
Din minunile Sfântului	105
Epilog	147
Surse bibliografice	149

Sfântul Luca, Arhiepiscop de Simferopol și Crimeea.
Icoană modernă în stil rusesc. Alături, ocrotitorii săi,
Sfinții Doctori fără de arginți

INTRODUCEREA TRADUCĂTORULUI

Ceea ce înțeleptul ierarh cărturar spunea demult despre folosul citirii cărților în limba maternă – făcând analogie cu banii care circulă peste tot – reprezintă un adevăr verificat de milenii. Pornind de aici, putem afirma că circulația cărților, prin traduceri, în spații geografice diferite se leagă strict de însuși rostul scrierii lor. Astfel, nu e de mirare că lucrări celebre sunt cunoscute pe toate meridianele lumii, oferind elemente luminoase care se regăsesc în morfologia spirituală a multor popoare. Cu atât mai mult, atunci când este vorba despre cărți de factură religioasă sau care, în orice caz, răspund unor cerințe interioare sădite ontologic în fiecare om.

Pe acest ultim făgaș se încadrează și cartea de față a Arhimandritului Dionisios Anthopoulos. Prin traducerea în limba română, ea iese din circuitul strict al Greciei – țară soră întru dreapta credință – și se oferă unui spațiu geografic și spiritual nou, acela al poporului român iubitor de sfinți. Ea ne face cunoscut un sfânt contemporan, zămislit pe un alt tărâm – slav, de astă dată –, și anume pe Sfântul Luca Doctorul, Arhiepiscopul Simferopolului, plecat la Domnul în 1961.

Mânat din urmă de baioneta unui regim ateu, celebrul medic chirurg și sfânt arhieru rus a împrăștiat iubire pe o arie geografică de multe mii de kilometri pătrați. Astăzi, el face același lucru sub o altă formă, deplin. Intervine deseori în viața multor oameni care nu au auzit absolut nimic despre el. Cu mult mai mult se întâmplă acest lucru

acolo unde o iconiță sau o carte despre viața și pătimirile lui arată că este deja cunoscut. Locul acela este marcat de speranța că Sfântul poate să mai intervină o dată... Și el nu întârzie să răspundă, pentru că este Sfântul iubirii jertfelnice față de toți, și în special față de cei aflați în suferință. Paginile cărții vor descoperi cititorilor toată splendoarea dăruirii sale, care ne face să vorbim, prin parafrază, de „sfinți fără frontiere”.

Cartea de față mi-a atras atenția din mai multe motive. Mai întâi, pentru marele exemplu de sfințenie, răbdare și dragoste oferit de Sfântul Luca Doctorul. Apoi, pentru că viața lui este expusă echilibrat, într-o manieră destul de concentrată, fără să fie scăpat din vedere însă nici un amănunt care i-ar fi putut afecta biografia. În al treilea rând, pentru că prezintă, la sfârșit, o serie de minuni făcute recent de Sfântul în regiunea Veria din Grecia. Este vorba despre lucruri concrete și verificabile – dacă luăm în calcul faptul că încă mai sunt oameni care s-ar putea îndoi de veridicitatea celor istorisite. De asemenea, traducerea aceasta se dorește a fi încă o fructificare a șederii mele în Grecia, ca doctorand la Facultatea de Teologie din Tesalonic, și ca preot slujitor în cadrul Mitropoliei Veriei, Nausei și Kampaniei, sub călăuzirea părintească a Înaltpreasfințitului Mitropolit Panteleimon, menționat de mai multe ori în paginile acestei cărți.

Sunt încredințat de ceea ce autorul ei, Preacuviosul Arhimandrit Dionisios Anthopoulos, mi-a zis de mai multe ori: cele expuse aici sunt doar câteva dintre minunile adunate de Sfinția Sa, iar cele adunate reprezintă doar o parte din minunile pe care Sfântul le-a făcut cu cei care-i invocă ajutorul.

Sper ca numărul celor ajutați de Sfântul Luca Doctorul să crească permanent, peste tot în lume. Îl rog din adâncul inimii să-i binecuvânteze și să-i inspire pe toți cei care sunt chemați la cele două slujiri onorate de el într-un mod sublim – preoția și medicina – și, de asemenea, să fie liman de scăpare tuturor celor suferinzi, iubiților lui frați și surori întru Domnul.

Adresez mulțumiri călduroase celor care au făcut posibilă publicarea acestei cărți în România. Îl am în vedere mai întâi pe Înaltpreasfințitul Mitropolit Panteleimon al Veriei, Nausei și Kampaniei, precum și pe Preacuviosul Arhimandrit Panteleimon Korfiotakis, Starețul Mănăstirii *Panaghia Dovra*, pentru permisiunea de a traduce și publica lucrarea de față în limba română. Îl adaug și pe distinsul ei autor, Preacuviosul Arhimandrit Dionisios Anthopoulos, care a oferit cititorilor o carte de suflet foarte apreciată și căutată în Grecia. Nu mă îndoiesc de faptul că și la noi va avea același ecou.

Îi mulțumesc, de asemenea, Înaltpreasfințitului Părinte Teofan, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, pentru binecuvântarea dată de a publica această carte la Editura DOXOLOGIA. Nu în ultimul rând, îmi exprim recunoștința față de conducerea și comitetul de redacție al instituției menționate, care și-a adăugat încă un mijlocitor sfânt în fața Domnului, prin popularizarea vieții lui. Tuturor cititorilor, un gând de dragoste inspirat din preaplinul Sfântului Luca Doctorul.

Pr. Petru SIDOREAC

VIATA SFÂNTULUI LUCA

Luca Doctorul este un sfânt contemporan. S-a născut în Crimeea, care pe atunci ținea de Imperiul Rus (astăzi aparține Ucrainei), în orașul Kerçi, pe data de 14/27 aprilie 1877. Numele său de mirean era Valentin Feliks Voino-Iasenețki. Era unul dintre cei cinci copii pe care i-au avut părinții săi. Tatăl, Feliks, era romano-catolic, bărbat cu inimă bună și evlavios. Mama, Maria, era ortodoxă, femeie credincioasă, cu multă dragoste pentru cei aflați în suferință. Îi compătimea în special pe deținuți și, cu toate că nu erau bogați, se îngrijea să trimită zilnic în închisori, și oriunde era nevoie, diferite alimente.

Pe la sfârșitul anilor 1880, familia lui Valentin s-a mutat la Kiev, oraș vestit nu numai pentru că a fost prima capitală istorică a rușilor, ci și pentru marea și sfânta mănăstire Lavra Kievului¹. Stabilirea familiei Iasenețki în acest oraș a jucat un rol hotărâtor în formarea personalității lui Valentin și mai apoi în evoluția sa. Micuțul Valentin petrecea ore în șir cercetând toate bisericile din oraș, și în special Mănăstirea Lavra, care a dat până în zilele noastre peste o sută de sfinți, la ale căror sfinte moaște se închinau mii de pelerini credincioși veniți din toată Rusia. Ochii săi de copil nu se mai săturau să privească fețele acestor credincioși creștini care, cu evlavia rusească specifică, îi păreau nu oameni, ci mai degrabă îngeri pământești, ce-L slăvesc zi și noapte pe Preabunul Dumnezeu. Le privea fețele în timpul rugăciunii, metaniile până la pământ, observa cum stăteau în picioare cu

¹ Pecerska Lavra (n.tr.).

orele, felul evlavios în care sărutau sfintele icoane și, în general, fiecare manifestare a credinței lor autentice. Cu simțirea onestă a inimii sale de copil, recunoștea pe fețele lor sfințenia vieții și frumusețea virtuților. Vedeau însă la ei și semnele nefericirii omenesci, ale durerii și ale sărăciei, care îi umpleau de mâhnire inima gingașă și plină de compasiune. Deci a început încet-încet să picteze cu multă îndemânare aceste chipuri ale oamenilor „extralumești”, sau mai bine zis „supralumești”, atât de respectabile și de iubite pentru el. Avea un talent atât de mare la pictură, încât în scurt timp a obținut locul întâi la un concurs al Academiei de Arte.

Pictura nu era însă unicul lui dar. În paralel cu studiile, cerceta cu un zel deosebit Sfânta Scriptură. Ochii i se aplecau zilnic, ore în șir, asupra textelor sfinte, din care scotea „apa vieții veșnice”. Îl impresionau foarte multe pasaje în Biblie și le sublinia cu cerneală roșie, pentru a le găsi mai ușor. La acea vârstă fragedă, când evlavia începea să-și facă simțită prezența cu putere în sufletul său, a citit un pasaj din Evanghelia după Matei, care l-a mișcat profund. Era următorul text: „Și văzând mulțimile, I s-a făcut milă de ele că erau necăjite și rătăcite ca niște oi care n-au păstor. Atunci a zis ucenicilor Lui: Secerișul e mult, dar lucrătorii sunt puțini. Rugați, deci, pe Domnul secerișului, ca să scoată lucrători la secerișul Său” (Matei 9, 36-38). Inima sa a tresăltat la cuvintele Domnului și, fără să-și dea seama, a zis, ca pentru sine: „O, Doamne, îți lipsesc lucrătorii!?”. Mai târziu, va considera împlinirea drept prima chemare a Domnului de a deveni și el lucrător la seceriș.

Dar, pentru moment, nu se gândea la asta. Gândurile sale de viitor se îndreptau spre om. Bunii lui părinți, și în special mama sa, i-au transmis o dragoste imensă față de semenii. Astfel Valentin, pentru a-și pune viața în slujba aproapelui – mai ales a săracului –, plănuia să devină învățător sau asistent medical de țară, acolo unde cu adevărat ar fi fost nevoie de el. Câțiva prieteni care îi cunoșteau dorința ascunsă din suflet l-au sfătuit însă că ar putea oferi mai mult dacă ar practica meseria de doctor.

Valentin Voino-Iasnetki, în perioada studenției
la Facultatea de Medicină a Universității din Kiev

Într-adevăr, Valentin a fost admis la facultate, unde, în scurt timp, i-a impresionat pe toți cu rezultatele sale, inclusiv pe profesori. Îl interesa mult anatomia. Studia cu seriozitate corpul uman și făcea schițe amănunțite ale părților lui și ale oaselor. Faptul că ani de-a rândul a desenat corpul uman l-a ajutat ulterior foarte mult în meseria aleasă. Colegii de facultate i-au spus că într-o bună zi va ajunge profesor de anatomie. După douăzeci de ani va deveni, într-adevăr, profesor de anatomie topografică și de chirurgie.

La examenele de licență a avut rezultate excepționale, și nu doar prietenii, ci și profesorii i-au propus să continue studiile, pentru a-și asigura o carieră strălucită. Așa ceva însă era departe de visul lui. În interiorul sufletului său răsună zilnic, ca un dangăt de clopot, dorul de a-l sluji pe fratele aflat în suferință. Nu-l interesau catedrele universitare, ci cabinetul sărăcăcios dintr-un sat, unde putea să-și ofere serviciile pentru alinarea aproapelui lipsit și îndurerat.

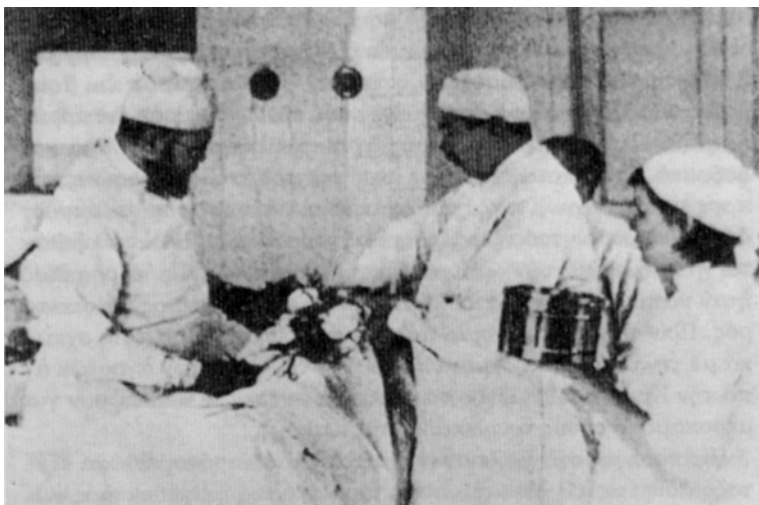
Prima ocazie de a-și realiza visul și de a se debarasa de planurile vanitoase propuse de ceilalți i s-a oferit în primăvara anului 1904, când în Orientul Îndepărtat se dezlănțuia războiul ruso-japonez, cu urmări distrugătoare pentru țara sa. Valentin a plecat pe front pe 30 martie 1904 și, în cele din urmă, s-a stabilit în orașul Cita, unde a lucrat ca chirurg la spitalul militar. Opera încontinuu, realizând intervenții chirurgicale de la cele mai simple până la cele mai dificile și complicate. Cu ajutorul lui Dumnezeu, după cum accentua mereu, intervențiile lui aveau un succes nemaipomenit și, în scurt timp, a ajuns renumit pentru cunoștințele sale medicale și marea experiență în chirurgie.

La același spital lucra ca asistentă medicală și Ana Vasilevna, pe care colegii și pacienții o strigau „sfânta asistentă”. Și nu pe nedrept, căci se evidenția dintre toți nu atât prin frumusețe, cât mai ales prin deosebita ei bunătate, politete și blândețe. Înfațișarea smerită a acestei tinere a atras atenția chirurgului, care vedea în ea soția potrivită pe care dorea să o aibă lângă el. Astfel, la scurt timp, bunul Valentin s-a căsătorit cu buna Ană, pentru ca împreună să întemeieze o familie bună și binecuvântată.

Valentin (al doilea, la dreapta, în ultimul rând),
cu personalul spităului militar, în orașul Cita, anul 1904

Valentin (stânga), în timpul unei intervenții chirurgicale

Nu mult după aceea, a fost numit doctor în orașelul Ardatov și mai apoi la spitalul din Verhni Liubaz. Acolo Valentin și Ana au locuit destul timp și au dat naștere primilor doi copii – Mihail (1907) și Elena (1908). În acest răstimp, Valentin a căpătat faima de chirurg excepțional. Toți doreau să fie operați de el, și astfel a ajuns să lucreze de la nouă dimineța până seara, consultând totodată mulți pacienți în cabinetele ambulatoriului. Nu lua în calcul oboseala și extenuarea fizică provocate, firească, de atâtea ore de activitate intensă. La el avea întâietate datoria față de frații aflați în suferință, în persoana cărora nu vedea nici o deosebire de sex sau de origine, neam sau religie, bogăție sau sărăcie, ci numai pe Iisus Hristos Însuși. Răsunau înăuntrul său cuvintele Aceluia Care a zis: „Dacă ați făcut unuia dintre frații Mei prea mici, Mie Mi-ați făcut” (Matei 25, 40). Era imposibil pentru acest om al dragostei să ignore cuvintele divine. Pentru el, Evanghelia nu era doar literă, ci un mod de viață prin excelență.

Superiorii lui din regiune l-au transferat la spitalul periferic din orașul Fatez, iar în 1909 a plecat la Moscova. Acolo a ucenicit la clinica de chirurgie a profesorului Diakonov. Valentin s-a dăruit cu entuziasm cercetării medicale, concentrându-și strădaniile asupra noilor tehnici de anestezie, care puteau face mai suportabilă durerea pacienților și mai ușoară munca medicilor. În paralel cu munca de cercetare, a lucrat și în spitalul raional din satul Romanovka. Din datele oficiale păstrate aflăm că, în perioada cât a lucrat acolo Valentin, numărul bolnavilor care veneau la cabinetele ambulatorii ale spitalului a ajuns la 31.640 pe an. El însuși a efectuat peste trei sute de intervenții chirurgicale în acest interval, în condiții aproape rudimentare. Înainte de a pleca din Romanovka, i s-a născut al treilea copil, Alioșa.

După un an și jumătate, s-a mutat din nou lângă Moscova, în orașul Pereslavl-Zalesski, unde a preluat responsabilitățile de medic-șef și chirurg, lucrând în același ritm extenuant.

Medicul Valentin Voino-Iasenetki, la începutul anului 1910